

ques). *AlcM* esmenta un altre *Norais*, existent en la Cala de la Clota, a l'Escala, en el Golf de Roses. En efecte a Cadaqués, aquest mot és usual avui en forma de *noraix* i molt probablement era conegut fins a un passat recent en tota la zona del dit Golf, on apareixen diversos llocs anomenats *Es Noraix*: un a l'illa de S'Encalladora sota la Tonaira, un altre a Culip, i hi ha un punt dit *Noraixàs* (*DECat.*, n. 5), derivat augmentatiu; el mapa de Jori de la costa E. de la badia de Cadaqués, duu almenys quatre indrets amb el mateix nom.

L'informador de J. Coromines, referint-se a *Es Noraix* de Culip va dir que es tractava de «una roca que li han fet un coll per amarrar un barco». Endemés en la Guia de la Costa Brava de Josep Pla, 448, es troba un *Es Noraig*, com un accident en la costa NO. de l'illa de S'Encalladora, al peu de la punta del Cap de Creus. Aquesta grafia amb *-ig* molt probablement es devia a un intent de representar la *-š* que molts no saben distingir de *č*. Veg. més dades sobre l'ús de *norai* en tot aquest article del *DECat.* v 959-60. Sobre l'ús a Cadaqués, en particular la nota 5, on es llegeix *nuraj*, *matej*, *aquej*, en el ms. de senyes d'un vell pescador.

I en realitat la forma *noraix* de Cadaqués sembla ser un antic plural *norais*, pronunciat *nuras* (segons tendència natural de l'idioma) i mal interpretat com a singular. Una confusió d'aquesta mena es podia produir perquè un plural *es noras*, al costat d'una pronúncia més curosa *es norais*, podia fer l'efecte d'un singular (pensem en l'antic plural *peis* < *peix*s al costat del sing. *peix*); recordem a més que en el dialecte salat d'aquesta zona l'article masculí és *es*, tant en plural com per al singular. Altrament, notem que els topònims *Es Noraix* com *Es Norais*, paral·lel a *Es Norais* del port de Sòller, es dirien així com llocs d'ancoratge dotats d'una sèrie de *norais*.

Tot indica, doncs, que també a la zona del Golf de Roses s'usava al principi la forma *norai*.

ETIM. *Norai*, 'columna o pedra o anella de ferro fixa en terra per a amarrar-hi les embarcacions', d'origen incert; intentar derivar-lo del ll. ORA 'vora, riba', 'corda que amarra l'embarcació a la riba' presenta grans dificultats; d'altra banda sembla d'origen pre-romà remuntant a un *NORAGE o *NURAGE, mot emparentat amb el sard logud. *nuragbe* 'monument prehistòric megalític'. J.G.

Sobre aquesta arrel sardo-catalana, V. més a l'article *Núria* (ape. C)

Norfeu, V. *Nofeu* *Norieda*, V. *Narieda* s.v. *Nargó* *Norís*, V. *Núria* *El Noro*, V. *Naora* *Norra*, V. *Andorra*

NORRI, Coll de-

El nom amb què m'era coneguda la collada per

on passa la carretera de Breda a Arbúcies, des dels vessants de Breda als de la riera d'Arbúcies (abril, 1968 i ja en caminades dels anys 30). Però el mapa Aegerter del Montseny (informat per la gent del C.E.C.) li diu *Coll de l'Orri*. Un duplicat semblant veig a Vilallonga de Ter: dins el poble lleigeixo Plaça de N'Orri i m'informen que hi ha en el poble una casa que en diuen a *Ca n'Orri*. No pensem, doncs, que aquest nom tingui res en comú amb el d'*Andorra* (i variant *Norra*). Perquè realment es pot tractar d'un *horri* de pastors.

Ben mirat no és estrany que a La Selva fos abans usual aquest mot, sigui en el seu significat pastoral, o bé en el sentit llatí de 'graner'. I que s'hi vagi aglutinar la prep. *en* locativa (a la manera d'*Empalomar*, *Encamp*), i que, davant vocal, s'hi faci afèresi, com en *Nerill* o *Nagual* o *Nassiu* (arts. supra).

NOSSA

Antic llogaret, i avui lloc de banys, en el Conflent, en el te. d'Arboçols, prop de Vinçà.

En l'enq. local només en sabien com a nom *alz báiz*, si bé afegint, en francès: «*Bains de nosá*» (XXV, 192). Però és clar que això no sembla ser més que un cas de la pronúncia bàrbara de l'ensenyament francès, que amenaça supplantar un nom antic en bon catalanesc.¹ També Guiter confirma la forma *Nossa* i explica que «hi ragen les *Fonts del Sofre*» (*Congr. Int. d'Onom.* 1955. 1, 293).

Mencions Ant. 1339: «loco vocato *Nossa*» (*InvLC.* B 392, s. v. *Saorre*); 1349: «lo molí de *Nossa*» (ib. s. v. *molí*). Ponsich (*Top.* 96), amb l'encapçalament «*Nossa, Coma Calenta*» hi afegeix: 1265: «molendina que vocantur de *Nossa*»; 1285: «Aguas Calidas»; S. XIII: *Noça*; 1746: *Noces*; S. XIX: *Banys de Nossa*.

ETIM. Puix que és lloc d'aigües, i on consten documentalment, com cosa cabdal en el lloc, un molí (1349), i uns molins (a. 1265), podem suposar que vindria d'un derivat de *noc* 'carcavà de molí', 'molí de batan', 'cóm'; mot que ja venia del llatí NAUCUS (documentat des de princ. S. VI) i fou també rossellonès arcaic en la forma *nauc*. *DECat.* v, 944.

Essent ja llatí això, tenim dret a postular-li l'ètimon *NAUCEA, deriv. adj., potser abreujat de BALNEA NAUCEA 'els banys dels nocs, del carcavà'. Si la forma manllevada pel grec ναυκτα, que hom cita d'una font dialectal del S. VII (955b37 i n.) no tingués *-t* explicable per una contaminació (V. allí), podrem sospitar que sigui una err. de lect. per ναυκτα, nou testimoni de l'adj. que he postulat.

¹ Un nom un poc semblant en *-à* ha existit (obscur i en lloc ben apartat): *nuəsá*, mas i «comarc» entre St. Antoni de Camprodon i Bolòs (carta de Mn. Julià Pascual, 1969); potser nom en -ANUM deriv.